

Parlementaire geschiedenis	Geen woonadres in Nederland (art. 475da lid 4 jo. 475e Rv)
Per 1 januari 2021	

Wettekst:¹

Artikel 475da

(...)

4. Indien de geëxecuteerde op grond van de basisregistratie personen geen woonadres in Nederland heeft, bedraagt de beslagvrije voet 47,5% van de norm, genoemd in artikel 21, onderdeel b, van de Participatiewet. Indien de geëxecuteerde buiten Nederland een vaste woon- of verblijfplaats heeft, wordt de beslagvrije voet vermenigvuldigd met een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur vastgestelde factor.
5. (...)

Artikel 475e

1. Indien de geëxecuteerde over een niet in de basisregistratie personen opgenomen vaste woon- of verblijfplaats beschikt en hij de deurwaarder die gerechtigd is ten laste van hem binnen Nederland beslag te leggen, inzicht geeft in zijn leefsituatie en zijn bronnen van inkomsten, blijft het bepaalde in artikel 475da, vierde lid, eerste zin, buiten toepassing.
2. (...)

Besluit tot vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding:²

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet, met uitzondering van de tweede volzin van het met in artikel I, onderdeel D, opgenomen nieuwe tweede lid, artikel XXIXA van de Verzamelwet SZW 2018, de artikelen XIII, onderdelen B, C, E, F, G, H, I, J en K, en XVIIIIC van de Verzamelwet SZW 2020 en het Besluit beslagvrije voet treden in werking met ingang van 1 januari 2021.

¹ [Stb. 2017, 110](#), gewijzigd in [Stb. 2017, 484](#) en [Stb. 2019, 483](#).

² [Stb. 2020, 499](#)

NOTA VAN TOELICHTING

Dit besluit regelt dat de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Stb. 2017, 110), artikel XXIXA van de Verzamelwet SZW 2018, artikelen XIII, onderdelen B, C, E, F, G, H, I, J en K, en XVIIIIC van de Verzamelwet SZW 2020 en het Besluit beslagvrije voet op 1 januari 2021 in werking treden. Artikel XIII, onderdelen A en D, van de Verzamelwet SZW 2020 zijn reeds in werking getreden. Artikel XXIXA van de Verzamelwet SZW 2018 en artikelen XIII, onderdelen B, C, E, F, G, H, I, J en K, XVIIIIC van de Verzamelwet SZW 2020 wijzigen het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zoals dat komt te luiden nadat de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet in werking is getreden. Voor de volgorde van inwerkingtreding is de datum van vaststelling van de regeling bepalend.

Memorie van toelichting³

(...)

3.11 Vaststelling afwijkende beslagvrije voet (artikel 475e)

In het nieuwe systeem geldt voor een aantal bijzondere groepen onder bepaalde voorwaarden een afwijkende berekening van de beslagvrije voet. Dit betreft personen die geen vaste woon- of verblijfplaats binnen Nederland hebben, woningbezitters en personen die in een inrichting verblijven.

Personen die geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland hebben

Binnen deze groep zijn drie subgroepen te onderscheiden:

³ [Kamerstukken II 2016-2017, 34628, nr. 3.](#)

- a) schuldenaren die in het BRP geregistreerd staan als «vertrokken onbekend waarheen» (VOW) en van wie geen woon- of verblijfplaats bekend is, waardoor het voor de deurwaarder ook niet mogelijk is om zekerheid te krijgen over de leefsituatie van de schuldenaar;
- b) schuldenaren met alleen een briefadres (ook hier is het voor de deurwaarder niet mogelijk om duidelijkheid te krijgen inzake de leefsituatie);
- c) schuldenaren die een vaste woon- of verblijfplaats buiten Nederland hebben (voor deze schuldenaren geldt dat de deurwaarder geen zicht heeft op eventuele neveninkomsten, nu in het buitenland verworven inkomen niet in polisadministratie is opgenomen).

Voor de subgroepen onder a) en b) geldt in het huidige systeem de standaardregeling op basis waarvan zij te maken hebben met een basis beslagvrije voet gelijk aan 90% van de alleenstaandennorm. Dit staat in geen verhouding tot de gemiddelde dak- en thuislozen norm die gemeenten in deze situatie veelal hanteren en vraagt in die zin aanpassing aan de uitvoeringspraktijk.

Voor de subgroep onder c) geldt in het huidige systeem geen beslagvrije voet. Alleen indien de schuldenaar kan aantonen dat hij beslagen inkomen nodig heeft om in zijn bestaan te voorzien, kan hij door een procedure bij de kantonrechter alsnog bewerkstelligen dat een beslagvrije voet wordt gehanteerd. Er is veel kritiek op dit systeem. De procedure bij de kantonrechter kost tijd en gedurende die tijd beschikt de schuldenaar niet over het beslagen inkomen.

In de nieuwe systematiek wordt voor alle drie de subgroepen voorgesteld om in beginsel de in het systeem laagst mogelijke beslagvrije voet als maximum te hanteren. Dit komt neer op 47,5% van de voor gehuwden geldende bijstandsnorm. Indien het van de schuldenaar bekende netto-inkomen lager is dan 50% van de bijstandsnorm voor gehuwden, wordt een beslagvrije voet van 95% van het netto-inkomen gehanteerd.*

In aanvulling hierop kan de deurwaarder voor schuldenaren in subgroep c een beslagvrije voet berekenen die passend is voor het woonland waar de schuldenaar verblijft. De schuldenaar dient daarvoor wel de deurwaarder te informeren over zijn leefsituatie en bronnen van inkomsten. Op basis van het inkomen en de leefsituatie wordt de beslagvrije voet berekend en vermenigvuldigd met een woonlandfactor. Deze woonlandafhankelijke norm wordt naar voorbeeld afgeleid van de met bijstandsnormen vergelijkbare objectieve normen in het kader van de Remigratiewet. Deze werkwijze is naar voorbeeld van de uitvoering van de SVB die hier goede ervaringen mee heeft.²⁶ Een en ander zal zijn verdere regeling vinden in een ministeriële regeling.

Opgemerkt wordt dat bij gebrek aan of blijvende onduidelijkheid over de te raadplegen bronnen het voor de deurwaarder moeilijk is om te bepalen of de schuldenaar volledige openheid over zijn inkomen geeft. Als hij gereede twijfel op dit vlak heeft, mag hij uitgaan van de basis beslagvrije voet van 47,5% van de gehuwdennorm, vermeerderd met de voor het woonland geldende woonlandfactor.

* 95% van 50% = 47,5%. Bij een inkomen lager dan 50% van de gehuwdennorm is de beslagvrije voet op basis van de 5%-regeling lager dan 47,5% van de gehuwdennorm.

Artikelsgewijs

(...)

Artikel 475e (Vaststelling afwijkende beslagvrije voet)

Dit artikel bevat voor bepaalde groepen onder bepaalde voorwaarden een afwijkende vaststelling van de beslagvrije voet.

Eerste en tweede lid

Het eerste lid en tweede lid geven een afwijkende vaststelling van de beslagvrije voet voor personen die geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland hebben. Voor deze personen geldt op grond van het eerste lid in beginsel de in het systeem laagst mogelijke beslagvrije voet: 47,5% van de voor gehuwden geldende bijstandsnorm. Deze afwijkende vaststelling geldt in aanvulling op de «5%-regeling» van artikel 475da, vierde lid. Dit houdt in dat een beslagvrije voet van 95% van het netto-inkomen wordt gehanteerd, indien het van de schuldenaar bekende netto-inkomen lager is dan 47,5% van de genoemde bijstandsnorm.

Op grond van het tweede lid kan een schuldenaar die een vaste woon- of verblijfplaats buiten Nederland heeft wel in aanmerking komen voor een hogere beslagvrije voet dan op grond van het eerste lid, namelijk het op basis van de artikelen 475da en 475db vastgestelde bedrag vermenigvuldigd met een bepaalde factor. Deze factor zal bij ministeriële regeling worden vastgesteld en afhankelijk zijn van het land waarin de schuldenaar een vaste woon- of verblijfplaats heeft. Om voor deze verhoging in aanmerking te komen dient de schuldenaar de deurwaarder inzicht te geven in zijn leefsituatie en zijn bronnen van inkomsten.

Derde lid

(...)

Verslag⁴

(...)

De leden van de CDA-fractie geven aan dat het hen niet duidelijk is in hoeverre de nieuwe regels voor de beslagvrije voet ook gaan gelden voor dak- en thuislozen. Kan de regering hier een uitgebreide toelichting op geven?

(...)

3.11 Vaststelling afwijkende beslagvrije voet (artikel 475e)

De leden van de PvdA-fractie vragen graag een reactie van de regering op twee punten van de LOSR. In hoeverre deelt de regering de mening van de LOSR dat dak- en thuislozen in tegenstelling tot wat in de toelichting van het wetsvoorstel staat er wel degelijk op achteruitgaan doordat ze te maken gaan krijgen met een beslagvrije voet van slechts 47,5 procent? In hoeverre deelt de regering daarnaast de mening van de LOSR dat de normale regels voor de beslagvrije voet ook zouden moeten gelden voor dak- en thuislozen?

(...)

Nota naar aanleiding van het verslag:⁵

(...)

3.11. Vaststelling afwijkende beslagvrije voet (artikel 475e) Zowel de leden van de fractie van de PvdA als van de fractie van de ChristenUnie hebben vragen met betrekking tot de regeling van de beslagvrije voet voor dak- en thuislozen. De regering merkt in dat kader op dat zowel de huidige als de voorgestelde regeling geen specifieke regeling kent voor dak- en thuislozen. Reden hiervoor is dat dak- en thuislozen in beginsel niet als dusdanig identificeerbaar zijn. Zij vallen binnen de grotere groep van personen die binnen de BRP niet op een woonadres staan ingeschreven en indien sprake is van een registratie, alleen over een postadres beschikken. Op hen is daarom de regeling voor personen zonder vaste woon- of verblijfplaats van toepassing. Voor deze groep bedraagt de beslagvrije voet (maximaal) 47,5% van de gehuwdennorm.*

In de memorie van toelichting is reeds aangegeven dat aan de keuze voor 47,5% de gedachte ten grondslag ligt dat het voor de deurwaarder bij personen zonder vaste woon- of verblijfplaats vrijwel niet mogelijk is om vast te stellen welke leefsituatie geldt. Dat laat onverlet dat de schuldenaar de mogelijkheid heeft om richting deurwaarder zijn leefsituatie aan te tonen. Gedacht moet dan worden aan het feit dat hij, naast dat hij op een door de gemeente voor dak- en thuislozen opengesteld postadres staat ingeschreven, ook kan aantonen dat hij regelmatig van (nacht)opvanginstellingen gebruik maakt. In die situatie is er geen belemmering om, zoals de leden van de fractie van de PvdA vragen, de normale regels voor de berekening van de beslagvrije voet op hem toe te passen.

* De situatie kan zich voordoen dat de schuldenaar over een lager inkomen dan 50% van de bijstandsnorm voor gehuwden beschikt, dan is alsnog de 5%-regeling van toepassing.

(...)

⁴ [Kamerstukken II 2016-2017, 34628, nr.5.](#)

⁵ [Kamerstukken II 2016-2017, 34628, nr.6.](#)

Nota van wijziging⁶

Indien een geëxecuteerde geen geregistreerd woonadres heeft in de basisregistratie personen is bepaald dat zijn beslagvrije voet maximaal 47,5% van de gehuwdennorm uit de Participatiewet bedraagt. Daarbij komt dat indien een geëxecuteerde in het buitenland woonachtig is (lees: geen geregistreerd woonadres binnen Nederland heeft, maar wel elders) ook een woonlandfactor op de voor hem geldende beslagvrije voet moet worden toegepast. Wordt deze woonlandfactor toegepast op – zoals oorspronkelijk geregeld – de beslagvrije voet waarop onbeslagen neveninkomsten in mindering zijn gebracht (de beslagvrije voet op basis van artikel 475da tot en met 475dc) dan heeft dit het onbedoelde gevolg dat deze onbeslagen neveninkomsten ook slechts voor een bepaald percentage mee gaan in de berekening. Dit is onwenselijk. Reden waarom wordt voorgesteld om zowel de regel inzake 47,5% norm als de woonlandfactor reeds toe te passen op de beslagvrije voet voordat hierop bedragen in mindering worden gebracht. Door 475e, eerste en derde lid, te verplaatsen naar het vierde lid van 475da, wordt dit bewerkstelligd. De maximering van de 47,5% norm kan door de verplaatsing achterwege blijven. Deze was opgenomen voor de situatie dat een schuldenaar door de 95%-regel uit artikel 475dc, al op een lagere beslagvrije voet terecht kwam. Nu de 47,5% in de berekening eerder wordt toegepast dan de 95%-regel is deze maximering niet meer nodig.

⁶ [Kamerstukken II 2018-2019, 35275, nr. 5](#)